

VERTROUWELIJK

VEILIGHEIDSDIENST NED. ANTILLEN

MAANDOVERZICHT No. 5 - mei 1968

No: 24

MAANDOVERZICHT No. 5 - MEI 1968.

ALGEMEEN

- De C.L.A.S.C.-conferentie in Santo Domingo	Blz.	2
- De Panamese verkiezingen	,,	3
- De verkiezing in Ecuador	,,	4
- Mislukte invasie van Haiti	,,	4
- Ontevredenheid Chileense militairen	,,	5
- Strategie van de M.P.I.	,,	5

VENEZUELA

- "CASTRO sí, Yanqui no!"	,,	7
- Gustavo MACHADO over de U.P.A.	,,	8
- Coalitie-speculaties	,,	9
- Wie zal fraude plegen?	,,	10
- De campagne van Acción Democrática	,,	11

CUBA

- Raul CASTRO's rede op 1 mei	,,	12
- Naweeën	,,	13
- Demografische gegevens	,,	13
- Korte berichten	,,	14

DOMINIKAANSE REPUBLIEK

- De gemeenteraadsverkiezingen	,,	15
- De verkiezingsrede van BALAGUER	,,	16

NEDERLANDSE ANTILLEN

- C.A.O.-onderhandelingen hotelwezen op Curaçao	,,	17
- Steun van C.L.A.S.C. voor Horecaf	,,	17
- Cubaanse vluchtelingen op Aruba	,,	18
- De handel tussen Curaçao en Venezuela	,,	18

ALGEMEEN

De C.L.A.S.C.-conferentie in Santo Domingo

Van 20 tot 24 mei kwamen vertegenwoordigers van bij CLASC aangesloten vakverenigingen in de verschillende Latijns Amerikaanse en Caraïbische landen, in Santo Domingo bijeen om de ontwikkeling en de integratie van Latijns Amerika te bespreken.

In de verklaring die aan het slot van de conferentie het licht zag, werd door de CLASC gesteld dat de huidige economische structuur van de Latijns Amerikaanse landen slechts middels een revolutie kan worden gewijzigd. Deze revolutie moet echter niet alleen een economische aard hebben, maar zich ook op sociaal, cultureel en politiek gebied manifesteren. De revolutie die de C.L.A.S.C. voorstaat moet wel een "humane" zijn, met als enig doel de bevrijding van de Latijns Amerikaan.

De C.L.A.S.C. wees af als onverenigbaar met haar doel, en dit in de weg staande, het koloniale systeem, de militaire dictatuur, het neo-kapitalisme en het imperialisme.

Latijns Amerika zal zich volgens C.L.A.S.C. moeten los maken van het Pan-amerikanisme, dat slechts werkt ten gunste van de Verenigde Staten. Dankzij de O.A.S., die teruggrijpt op de Monroe-leer, heeft Noord Amerika haar overheersende positie ten opzichte van Zuid Amerika kunnen handhaven. Door de C.L.A.S.C. werd tevens gesteld dat de huidige plannen voor de integratie van Latijns Amerika op een verkeerde basis rusten. De C.L.A.S.C. is wel voorstander van integratie, en oordeelt integratie een conditio sine qua non voor de ontwikkeling van de Latijns Amerikaanse landen. Evenwel stelt de organisatie dat de huidige plannen de handel centraal stellen en uitgaan van de kapitalistische gedachte. De regeringen die zich met de plannen voor integratie bezig houden vertegenwoordigen niet altijd de wil van hun volkeren en de deelname van de Verenigde Staten in de integratieplannen van Latijns Amerika zal leiden tot een versterking van het kapitalistisch imperialisme.

Daarom zal C.L.A.S.C. zich tegen de bestaande ontwikkelingsplannen verzetten en streven naar een Verenigd Zuid Amerika met een nieuwe economische, sociale en politieke structuur. De C.L.A.S.C. zal de vorming bevorderen van revolutionaire Latijns Amerikaanse instellingen, die het Pan-amerikanisme moeten

vervangen en de weg uitstippelen naar eenheid en ontwikkeling op een wijze die het meeste voordeel aan de Latijns Amerikanen biedt.

De concrete voorstellen van de conferentie wijzen er op dat wat C.L.A.S.C. nastreeft de ontwikkeling is van Latijns Amerikaanse welvaartsstaten die een buitenlandse politiek moeten voeren gericht op lidmaatschap van de "derde wereld" en op gezamenlijke confrontatie van de Verenigde Staten, als enige wijze waarop voldoende macht kan worden ontwikkeld om een gelijkwaardige positie ten opzichte van dat land te bereiken.

De Panamese verkiezingen

Onder de grootst mogelijke verwarring koos Panama op 12 mei een president. Of deze nu Arnulfo ARIAS of David SAMUDIO was, kon voorshands niet met zekerheid worden vastgesteld. Het enige dat men kon zeggen, was dat de Christendemocraat Gonzalez REVILLA het niet gewonnen had.

In het hoofdstembureau hadden aanhangers van ARIAS een meerderheid en de door ROBLES benoemde voorzitter van het hoofdstembureau, David AMADO, verdaagde de zitting en verscheen niet meer. De regering wenste de uitslag te laten bepalen door het Electoraal Tribunaal, waarin het op een meerderheid van haar welgezinden kon rekenen.

De overige leden van het hoofdstembureau kwamen toch bij elkaar en verklaarden de benoeming van AMADO tot hun voorzitter ongeldig, omdat hij als directeur van de posten en de telegraafdienst een executieve functie had. Terwijl de verkiezingen zelf tamelijk rustig waren verlopen, brak er daags daarna een pandemonium los, toen bleek dat een aantal stembussen waren verdwenen. Zowel ARIAS als SAMUDIO kraaiden victorie. Wederzijds bestookten aanhangers van de kandidaten elkanders partijgebouwen, een radiostation dat ARIAS met een spervuur van beledigingen aan het adres van ROBLES en SAMUDIO steunde, werd overvallen, hetgeen aanleiding gaf tot een zeer hysterische uitzending. Helaas waren hierbij ook doden en gewonden te betreuren. Bij de onlusten verloren als altijd een aantal onschuldige, maar onvoorzichtige voorbijgangers het leven.

De orde werd hersteld door de nationale garde en generaal VALLARINO bleef er bij dat hij de uitslag der verkiezingen zou eerbiedigen.

De vraag was alleen, welke uitslag! Het leek er wel op dat ARIAS het had gewonnen en VALLARINO scheen ook die mening te zijn toegedaan.

- 4 -

Na twee weken waren de stemmen voorzover mogelijk eindelijk geteld, en het hoofdstembureau wees ARIAS als winnaar aan. SAMUDIO was niet van plan zich hierbij neer te leggen, maar tegen een door de nationale garde gesteunde volkswil zouden hij en ROBLES toch niet veel kunnen inbrengen. Het was voor ARIAS een nieuwe ervaring door de nationale garde te worden gesteund. VALLARINO onderging dan ook in een snel tempo de merkwaardige metamorphose van boeman tot held.

Er kan nog veel gebeuren. ARIAS moet nog worden geïnstalleerd, en vooral, hij moet zijn ambtstermijn nog zien uit te dienen. Hiertoe moeten hem wel heel goede wensen vergezellen.

De verkiezing in Ecuador

Ook in Ecuador werd door de handhavers van de orde beloofd dat zij het eerbiedigen van de uitslag van een verkiezing zouden garanderen.

Wat er niet bij gezegd werd, maar wel geïmpliceerd, was dat de belofte ook zou gelden indien José Marias VELASCO IBARRA de verkiezing zou winnen. VELASCO verslaat namelijk de Panamees, Arnulfo ARIAS, in het aantal keren dat hij door de militairen uit het paleis van de president werd verwijderd. De verkiezingen zouden op 2 juni plaatsvinden en de oude VELASCO, volksmenner bij uitstek, was de leidende kandidaat.

Mislukte invasie van Haiti

President DUVALIER heeft afgelopen maand de zoveelste poging om zijn regiem ten val te brengen, verijdeld, en zijn presidentschap-voor-het-leven wordt voorlopig gecontinueerd.

Een kleine groep ballingen, naar verluidt afkomstig uit de Bahama's, en volgens DUVALIER op de een of andere wijze gesteund door de Verenigde Staten, viel op 20 mei het land binnen door te landen op het vliegveld van Cap Haitien. De invasie zou voorbereid zijn door ex-president Paul MAGLOIRE, en door de priester Jean Baptiste GEORGE, die al jaren tegen het bewind van DUVALIER samenspannt. MAGLOIRE en GEORGE zouden ook in contact hebben gestaan met Papa DOC's verbannen schoonzoon, Max DOMINIQUE.

Gemeld werd dat een twintigtal aanvallers de bergen zijn ingevlucht nadat de oorspronkelijke plannen van de invasiegroep door het optreden van de Ton Ton Macoute en het leger waren mislukt.

Een vliegtuig van het type B-25 wierp enkele bommen af boven Port au Prince

ondermeer het paleis van DUVALIER. De president bleef ongedeerd.

Door de Cubaanse pers werd de medeplichtigheid van de Verenigde Staten aan de mislukte invasie direkt aangenomen, en er deed zich het opmerkelijke verschijnsel voor dat Havanna en Port au Prince vrijwel in dezelfde toonaard zongen. De Cubanen meenden dat de Verenigde Staten, bevreesd voor een "echte" revolutie in Haiti, preventief hadden willen optreden door Papa Doc, die toch al bijna aan het einde van zijn Latijn is, te vervangen door een regiem van hun keuze.

DUVALIER schijnt, hoe dan ook, toch nog wat Latijn over te hebben, en dankzij de crisis heeft hij nog wat speciale volmachten van de Kamer van Afgevaardigden erbij gekregen. Men kan zich, gezien de aard van zijn regiem, moeilijk indenken welke hij nog nodig had.

Ontevredenheid Chileense militairen

De ontevredenheid onder de Chileense militairen over het uitblijven van de al lang beloofde salarisverhogingen, leidde afgelopen maand tot ontslagname als protest door een aantal jonge officieren. Het land gonsde de gehele maand van geruchten over een op handen zijnde staatsgreep.

Terwijl de Latijns Amerikaanse communisten ondanks hun officiële afkeer van militaire regiems, meestal binnenskamers de val van een democratische regering toejuichen, zijn de Chileense communisten ditmaal zeer bevreesd voor een militaire coup. De C.P.-Chile ijvert voor verbetering van de salarissen der militairen. Dit voor de communisten zo ongebruikelijk standpunt is wel het sprekendste bewijs van het vertrouwen waarmee de CP-Chile de verkiezingen van 1970 tegemoet ziet.

De communisten moeten nu wel trachten een gulden middenweg te vinden tussen het saboteren van het hervormingsprogram van FREI dat hen de wind uit de zeilen zou kunnen nemen, en het steunen van FREI teneinde de situatie niet zodanig uit de hand te laten lopen dat een militaire staatsgreep uitgelokt wordt.

Strategie van de M.P.I.

De strategie van de Movimiento Pro Independencia van Puerto Rico werd door de

- 6 -

secretaris generaal van de groep, Juan MARI BRAS, aan het slot van de nationale vergadering van de M.P.I. nog eens in niet mis te verstane bewoordingen uiteen gezet. De M.P.I. beschouwt het noodzakelijk dat op korte termijn een crisis wordt teweeg gebracht in het "koloniale regiem" van Puerto Rico. Daartoe moet de beweging waar het kan de stabiliteit in het land ondermijnen. De M.P.I.-aanvoerder toonde zich gebelgd over de "repressie" welke het gevolg zou zijn geweest van de proclamatie van de beweging, waarin het recht tot gewapend verzet werd vastgelegd. Kennelijk is het recht om naar de wapens te grijpen een eenzijdig recht, en zijn ordemaatregelen van de overheid immoreel te noemen, indien zij gericht zijn tegen rechtvaardige brandstichting en tijdbomaanslagen.

VENEZUELA"CASTRO sí, yanqui no!"

In het M.O.-april 1968 werd melding gemaakt van een spoedig te verwachten uitspraak in de zaak PEREZ JIMENEZ. Waarnemers meenden dat de uitspraak tijdig genoeg zou zijn om de ex-dictator de gelegenheid te geven nog vóór de verkiezingen van december a.s. wederom in de politieke arena van zijn land te treden. Het is in dit verband wel interessant om te vernemen waar PEREZ JIMENEZ politiek staat. De ex-dictator heeft zich hierover nog niet uitgesproken, maar men kan een vrij goed denkbeeld krijgen van zijn houding en van zijn rancune, aan de hand van uitlatingen van zijn aanhangers.

Het blad van de Cruzada Cívica Nacionalista, een z.g. "personalista" partij die opgericht werd ter meerdere glorie van PEREZ JIMENEZ, amuseerde zich in een recente editie over de mislukking van de Amerikaanse politiek in Zuid Oost Azië. Het wees er op dat het al lang de mislukking had voorspeld, omdat materiële macht tegen de intelligentie, de moed en de waardigheid van volkeren niets kan uitrichten. Volgens de C.C.N. is de macht van de Verenigde Staten aan het tanen. In de tweede wereldoorlog wist dit land zijn vijanden een onvoorwaardelijke overgave af te dwingen. In de Koreaanse oorlog aanvaardden de Amerikanen remise, terwijl zij nu bereid zijn hun verlies toe te geven. Dit verlies was volgens de C.C.N. te wijten aan de kortzichtigheid van de familie KENNEDY. Met geen woord repte de C.C.N. over JOHNSON. Om dit niet vreemd te vinden moet men slechts bedenken dat PEREZ JIMENEZ gedurende de administratie van John F. KENNEDY en toen Robert KENNEDY de scepter zwaaide over het Department of Justice, in Miami werd opgesloten en daarna aan Venezuela werd uitgeleverd.

Toch is de C.C.N. niet alleen boos op de familie KENNEDY maar op heel Amerika. De Venezolanen met hun strijdvaardige geest en hun soldateske tradities kunnen de Amerikanen tonen hoe een Latijns Amerikaans volk zijn waardigheid weet te verdedigen. Wat men ook van Fidel CASTRO op ideologisch gebied zou kunnen zeggen, een feit is het dat hij Amerika schaakmat heeft gezet. (Is dit wellicht een openingsgambiet van ultra-rechts aan ultra-links?)

De C.P.-Venezuela - of haar huidige legale verschijningsvorm, U.P.A. - zal niet veel belangstelling hebben. Luis Beltrán PRIETO FIGUEROA is een figuur in wie de C.P.V. op dit moment veel meer mogelijkheden zal zien dan in een nog altijd gevangen PEREZ JIMENEZ, wiens aanhang misschien latent nog groot is, maar in dit stadium toch zeker erg speculatief.

Gustavo MACHADO over de U.P.A.

Nadat zijn broer Eduardo in april gevangenschap zag veranderen in huisarrest, werd tenslotte ook aan Gustavo MACHADO door de Venezolaanse president gratie verleend. Voor hem was de gratie onbeperkt en de "grand old man" van de Venezolaanse C.P., veteraan van URBINA's overval op Curaçao in 1929, was dan ook niet buiten de gevangenispoorten of hij stortte zich met een élan, dat zijn zeventig jaren loochende, weer in de strijd voor het communisme in Venezuela.

Het wapen is ditmaal de Unión para Avanzar (U.P.A.), die door MACHADO in een vraaggesprek met de pers werd beschreven als "soepelere" organisatie dan de C.P.-Venezuela.

Indien de legaliteit van de C.P. wordt hersteld, dan zou de U.P.A. volgens MACHADO niet hoeven te verdwijnen. Immers, er zijn een groot aantal niet-communisten in de Unión. Een "verkiezingswerktuig" van de C.P.-Venezuela wilde hij de U.P.A. niet noemen. De Unión stelt niet dezelfde eisen als de C.P. Als politieke organisatie kan zij alle kanten uit, mits men de progressieve gedachte als grondstelling behoudt. Wél is het een vehikel waarmee de communisten de illegaliteit van de C.P. kunnen omzeilen. De communisten zouden bereid zijn de candidatuur van Luis Beltrán PRIETO te steunen, maar een definitieve uitspraak desbetreffend moest men nog niet verwachten. Eerst zouden alle alternatieven moeten worden bekeken. Tenslotte zal de U.P.A. de weg volgen die de meeste kans geeft om te leiden naar de overwinning op Acción Democrática.

Samen met Gustavo MACHADO stonden enkele andere U.P.A.- (en C.P.-) leiders de pers te woord. Onder hen waren Hector MUJICA en Juvencio PULGAR, welke laatste de afzijdigheid van de "hard-line" M.I.R. veroordeelde. Door te weigeren deel te nemen aan het verkiezingsproces, aldus PULGAR leggen de "hard-liners" zich bij voorbaat bij een nederlaag neer.

De voorstanders van het volksfront echter zijn er van overtuigd dat het klimaat in Venezuela thans gunstig is voor het vormen van een progressief bewind, waarin de ideeën van het communisme betere kansen hebben om tot ontwikkeling te komen.

Gustavo MACHADO meende dat de UPA alleen al zal bijdragen tot het front met een vierhonderdduizendtal stemmen. De anonimiteit van de stemmers die aan het totaal stemmenaantal van het front zullen bijdragen waarborgt uiteraard dat MACHADO's optimisme niet kan worden geloochenstraf. Het is een van de voordelen die de communisten hebben bij het zich bij anderen aansluiten.

Interessant was de voorspelling die MACHADO deed ten aanzien van de gevolgen van een eventuele stembusoverwinning van COPEI. Als de Christendemocraten de verkiezingen onverhoopt zouden winnen, dan zijn de mogelijkheden om binnen het parlement een groot oppositie-blok te vormen, gunstig. "Wij zouden in staat zijn COPEI het regeren onmogelijk te maken. Vergeet overigens niet dat er in COPEI zelf al voldoende tweespalt zal optreden", aldus MACHADO.

Coalitie-speculaties

Zo langzamerhand wordt het tijd dat er lijn komt in de opstelling van de verschillende Venezolaanse partijen voor de verkiezingen die in december a.s. zullen worden gehouden. Het traditionele gehannes over wie met wie, en wie tegen wie de campagne zullen ingaan, is dit jaar als gevolg van de verzwakking van Aoción Democrática wel bijzonder verwarrend geworden. Het kan evenwel zo niet veel langer doorgaan, omdat te vormen vriendschappen of vijandschappen tijd nodig hebben om tot het bewustzijn van de kiezers door te dringen.

Van een definitieve coalitievorming was er de afgelopen maand echter nog geen sprake. Iedereen sjacherde nog met iedereen en elke dag stonden met de meest sensationele koppen ééndags coalities in de kranten.

Niettegenstaande al het rumoer is er in wezen nog weinig aanleiding om de beoordeling die dezerzijds in het M.O.-april 1968 werd gegeven, te herzien. De gehele maand mei werden besprekingen gevoerd tussen de leiders van de U.R.D., F.N.D. en F.D.P., en een lange rij potentiële presidentskandidaten passeerde de revue. Steeds werd echter, nu door de ene dan door de andere coalitie-partner in spé de kandidaat van de anderen afgestemd. De beste kansen scheen Miguel Angel BURELLI RIVAS te hebben, die door U.R.D. en F.D.P. was voorgesteld. Toen F.N.D. echter BURELLI als kandidaat aanvaardbaar scheen te achten, bleek F.D.P. dit geenszins verwacht te hebben. De F.D.P. zag in de bereidheid van de Uslaristas om met BURELLI in zee te gaan, kwade trouw. Kennelijk wenste de F.N.D. door het steunen van een progressieve kandidaat de stemmen van "links" te verdelen, aldus een zegsman van de F.D.P. Hoe kennelijk dit was, leek moeilijk te bepalen. Wél kennelijk het geval, was dat de F.D.P. de F.N.D. zodanig wantrouwde dat een basis voor een coalitie nauwelijks bestond.

Door het verbreken van de besprekingen tussen de drie partijen, kwamen de onderhandelingen tussen U.R.D. en M.E.P. weer op gang, terwijl de F.N.D. weer contact opnam met COPEI.

COPEI zou zich een coalitie wel "laten welgevallen", maar zal onder geen beding

- 10 -

afstand doen van de kandidatuur van Rafael CALDERA.

De enige partij die zich op geen enkele wijze in het coalitie-rumoer heeft gemengd is Acción Democrática.

Tot nu toe staan dan ook slechts de kandidaturen van BARRIOS en CALDERA vast, terwijl die van Luis Beltrán PRIETO FIGUEROA ook zo goed als onherroepelijk moet worden geacht. VILLALBA, USLAR PIETRI en na het mislukken van de besprekingen tussen de drie partijen in mindere mate ook LARRAZABAL, zijn eventueel van zins zich terug te trekken in ruil voor concessies van de partij wier kandidaat zij zich bereid verklaren hun steun te geven.

Wie zal fraude plegen?

Ontstemd over het feit dat de oppositie van haar meerderheid in het Consejo Supremo Electoral gebruik heeft gemaakt om vertegenwoordigers van Acción Democrática te weren uit de bezetting van stembureaux bij de verkiezingen van december a.s., voorspelde Gonzalo BARRIOS dat de oppositie wel eens fraude zou kunnen plegen bij het bepalen van de uitslag.

Deze uitlating ontketende een storm van protest, waarbij verschillende woordvoerders van de oppositie - met name de M.E.P. - de conclusie trokken dat het integendeel Acción Democrática was, die nu zij een nederlaag voorziet de weg begint te effenen voor een staatsgreep om de uitslag van de verkiezingen, die zij op grond van vermeende fraude-pleging zal weigeren te aanvaarden, teniet te doen.

Het meest gematigd in zijn kritiek was Rafael CALDERA, de leider van COPEI, die de aantijging van BARRIOS veroordeelde, omdat hij haar gevaarlijk vond, maar tevens de mogelijkheid van een door A.D. geïnspireerde staatsgreep van de hand wees. Het lag volgens CALDERA niet in het karakter van BARRIOS om aan zoiets mee te werken. Wel meende hij dat A.D. een uitvlucht zocht voor het dreigend verlies. Hij was het echter ook, die de meest logische gevolgtrekking maakte, en wel, dat A.D. op deze wijze het Consejo Supremo wilde dwingen tot het aanwijzen van een meer redelijke representatie in de verschillende stembureaux. Inderdaad scheen de insinuatie van BARRIOS in dit opzicht vrucht te zullen dragen. Het Consejo Supremo Electoral zette de voorbereidingen van de verkiezingen tijdelijk stop, teneinde de achtergronden van BARRIOS' beschuldiging te kunnen onderzoeken.

De campagne van Acción Democrática

Toen Rómulo BETANCOURT bij zijn laatste bezoek aan Venezuela in een rede als vanouds tekeer ging tegen het links extremisme, waren er velen die meenden dat de ex-president in het verleden leefde en niet kon beseffen dat de tijden veranderd waren sedert de Venezolaanse communisten Caracas op stelten zetten met het doel zijn bewind ten val te brengen.

De guerilla's waren immers praktisch "geneutraliseerd" en de C.P.-Venezuela had haar fouten ingezien, en was nu bezig zoete broodjes te bakken.

In de afgelopen twee maanden is echter veel veranderd. De amnestie die de regering van LEONI aan zovele communisten heeft verleend moest wel worden toegejuicht door "progressief" Venezuela. M.E.P., P.R.I.N. en F.D.P. met name hadden voor amnestie geijverd. Door de communisten met Gustavo MACHADO aan het hoofd vrij te laten, heeft Acción Democrática hen echter de strop in handen gegeven waarmee zij zichzelf kunnen ophangen. Het was te verwachten dat Acción Democrática zou beweren dat Luis Beltrán PRIETO met zijn M.E.P. - zij het onbedoeld - de communisten in de kaart zou spelen. Met Gustavo MACHADO en vele andere topfiguren van de C.P. in de gevangenis, kon A.D. met een dergelijke bewering echter niet in de roos schieten. Als de communisten zelf het bewijs leveren, dan hoeft Acción Democrática slechts "zie je wel" te zeggen.

Zonder te hoeven stellen dat MACHADO om die reden gratie heeft gekregen, en aannemend dat de oude communistenleider slechts gedreven door zijn overtuiging doet wat hij niet laten kan, kunnen wij gevoeglijk stellen dat MACHADO direkt na zijn vrijlating begonnen is A.D. campagne-materiaal te verstrekken, BETANCOURT's standpunt actueel te maken, en Luis Beltrán PRIETO te torpederen.

Of BETANCOURT zelf aan de A.D.-campagne actief zal deelnemen, kon afgelopen maand nog niet met zekerheid worden gezegd. Als de oude "líder" naar Venezuela terugkeert, dan zal hij zulks zeker niet spontaan doen. Men zal hem moeten smeken, hij zal ongaarne zijn literaire bezigheden opschorten, om tenslotte tot de grote opluchting van allen op het kritieke moment het getij ten gunste van Acción Democrática te komen keren. Als de ex-president in Zwitserland blijft, en A.D. verliest, dan zou zijn politieke carrière afgelopen zijn. Hij heeft veel minder te verliezen bij een nederlaag van A.D. als hij zelf - zij het tevergeefs - getracht had de zaak te redden.

CUBARaul CASTRO's rede op 1 mei

In zijn rede op 1 mei besteedde vice-premier Raul CASTRO bijzondere aandacht aan de nationalisatie van de kleinhandel en aan de zogenaamde "Giron-actie". Hij pries de Comité's ter Verdediging van de Revolutie, (C.D.R.), die in de nationalisatie een sleutelrol hebben gespeeld. In twee weken tijd, aldus RAUL, werden 57.600 zaken genationaliseerd. Dankzij de goede organisatie en de zorgvuldigheid waarmee de C.D.R. te werk was gegaan, is een en ander volkomen zonder wanklanken verlopen. Raul kon waardering hebben voor enkele der zakenlui, die zich uit eigen beweging, voordat de nationalisatie maatregelen ten uitvoer werden gebracht, bij de bevoegde instanties meldden om hun zaken over te dragen en te verzoeken medegedeeld te worden waar en hoe zij tewerkgesteld zouden worden. Zij - maar ook de overigen - werden correct behandeld, zodat er nergens sprake is geweest van onrecht.

Blijkbaar is het onteigenen zonder compensatie van de met moeite afbetaalde stoel van de barbier en van de groezelige zitbank van de schoenpoetser geen onrecht en blijkbaar kwam het bij Raul niet op zich af te vragen of de mensen die "spontaan" hun bezittingen kwamen inleveren, mogelijk uit vrees of met een fatalistische gelatenheid handelen.

Wat men ook van deze nationalisatie-koorts kan zeggen, consequent is het regiem in ieder geval. Toch, al bestaat er in wezen weinig verschil tussen het een en het andere, geeft het nationaliseren van een groot concern niet dezelfde indruk van harteloosheid, die men allerwege heeft gekregen van het uitroeien van alle privé-ondernemingen door het Cubaanse regiem.

De "Giron-actie", het tweede onderwerp dat in Raul CASTRO's rede gloedvol werd behandeld, betrof de mobilisatie van de stadsbevolking ten behoeve van het binnenhalen van de suikeroogst. Raul voorspelde dat degenen die sceptisch staan tegenover het vertrouwen van zijn broer in een suikerproduktie van 10 miljoen ton in 1970, dankzij deze massale inzet van arbeidskrachten bedrogen zullen uitkomen.

"Wij hebben besloten ons doel te bereiken door economische stellingen opzij te zetten en ze te vervangen door enthousiasme", aldus Raul. De actie van dit jaar was maar een begin en het experiment is zó goed geslaagd, dat in de komende jaren herhaling en uitbreiding kunnen worden verwacht.

De reactionaire wereld verwacht dat de Cubaanse bevolking ontevreden zal zijn,

en zich tegen zijn leiders zal keren omdat deze het volk dwingen op een onnatuurlijke wijze te leven. Deze wereld begrijpt de Cubanen echter niet en weet niet dat de mensen die die door de maatregelen getroffen zijn en zich tegen de revolutie zouden willen verzetten, niet het Cubaanse volk zijn. Het volk zet met zijn leiders de opmars voort naar wat de buitenstaander de utopie mag noemen, als hij dat wil. Utopie of niet, het doel zal worden bereikt, aldus Raul CASTRO, die vanaf de autoriteitenbank mede door Fidel werd toegejuicht.

Naweeën

Dat nog niet alle Cubanen een volledige gelijkenis vertonen met het geïdealiseerde beeld dat Raul CASTRO van hen ophing, bleek ondermeer uit de berechting van zeven personen die werkzaam waren bij een kledingmagazijn. De beklagden werden beschuldigd van de verkoop van textiel aan personen die tot het kopen ervan niet bevoegd waren. Zij werden wegens deze vriendjespolitiek dan ook veroordeeld tot één jaar huisarrest. Nadat het vonnis was uitgesproken, deden de ongelukkigen een beroep op de honderden arbeiders die in de rechtszaal aanwezig waren, om zich aan hen te spiegelen, opdat zij nooit in een dergelijke beschamende omstandigheid zouden komen te verkeren. De openbare aanklager pleitte voor toeneming van de revolutionaire waakzaamheid, om zulke "misdadige manifestaties" van verzieking, de nasleep van de maatschappij van weleer, voorgoed uit Cuba te bannen.

Demografische gegevens

Uit gegevens die het Cubaans Statistiek- en Planbureau, JUCEPLAN, in Granma publiceerde, blijkt het huidige inwonertal van dat land op circa 8 miljoen te worden geschat. In 1963 telde de bevolking 7.25 miljoen zielen, zodat de toename over de laatste vijf jaar circa 2% per jaar zou hebben bedragen.

Het percentage zou hoger geweest zijn, indien honderdduizenden Cubanen hun land niet ontvlucht waren.

Onder de vluchtelingen is het percentage geschoolden hoog. Fidel mag deze mensen dan "gusanos" noemen, naar verluidt heeft de staat Florida, waar ondanks de spreidingspolitiek die Washington ten aanzien van de Cubaanse immigranten toepast, nog altijd de grootste concentratie van vluchtelingen te vinden is, na de eerste "shock" welgevaren bij de invasie.

De Cubaanse gemeenschap heeft dan ook voor deze remedie tegen een te grote bevolkingsaanwas een hoge kwalitatieve prijs betaald.

Het is overigens geenszins zo, dat Cuba van een grotere bevolkingsgroei hinder zou moeten ondervinden. Een vergelijking met Java kan de gunstige positie waarin Cuba verkeert, wellicht duidelijk maken.

Java is iets groter dan Cuba, maar heeft minder grond die geschikt is voor landbouw. Daarentegen heeft Java acht à negenmaal zoveel inwoners als Cuba. De Cubaanse premier mag de God van de Christelijke wereld/^{wel}danken, dat er relatief zo weinig Cubanen zijn. Anders zou het dagelijks miljoen dat de Sowjet-Unie toch nog moet bijdragen om de zaak drijvende te houden, zeker niet hebben gestrekt.

Korte berichten

Op 6 mei meldde Granma dat in Den Haag een Nederlands comité voor solidariteit met Cuba was gevormd onder voorzitterschap van Harry MULISCH, de "uitstekende journalist" die kort geleden het Cultureel Congres in Havana had bijgewoond. Er werd gewag gemaakt van plannen voor een Cuba Huis in Amsterdam, uitgerust met een bibliotheek, vergader- en filmzalen en met een restaurant.

Eind mei werd bekend gemaakt dat de suiker oogst een totaal van 5 miljoen ton had bereikt. De lange droogte in aanmerking nemend, werd dit cijfer beschouwd als een groot succes, dat te danken is aan verbeterde landbouwmethodes, het gebruik van grote hoeveelheden kunstmest en, niet in het minst, aan het enthousiasme en de toewijding van de arbeiders en vrijwilligers.

De nieuwe Sowjet ambassadeur, Aleksandr SOLDATOV, bood op 17 mei zijn geloofs-brieven aan de Cubaanse minister van Buitenlandse Zaken, Raul ROA, aan. Op 22 mei werd de ambassadeur door president DORTICOS ontvangen.

In het blad "El Mundo" werd de Chinese Volksrepubliek geprezen als het enige socialistische land dat "de beleefdheid heeft" boeken over de Cubaanse revolutie in het Spaans te publiceren. Melding werd gemaakt van "enthousiaste" publicaties over Cuba in het Spaans en in het Engels. Tevens zouden anthologieën van Cubaans literair werk in het Chinees zijn verschenen.

Freddy MUÑOZ, de jonge Venezolaanse communistenleider die eind april werd vrijgelaten (zie M.O.-april 1968), arriveerde in Moskou. Deze reis, en het vernietigend commentaar dat de Cubaanse pers er op had, wijst er op dat dezerzijdse veronderstelling dat MUÑOZ via Cuba zijn weg terug zou vinden naar een Venezolaanse guerillahaard, waarschijnlijk niet bewaarheid zal worden.

DOMINIKAANSE REPUBLIEKDe gemeenteraadsverkiezingen

In de in mei gehouden verkiezingen in de Dominikaanse Republiek behaalde de Partido Reformista in 66 van de 77 omstreden gemeenteraden de overwinning. De Christendemocraten (P.R.S.C.) kregen een meerderheid in 2 gemeenten, terwijl een negental gemeenten in handen kwamen van verschillende z.g. onafhankelijke groeperingen.

Ondanks de campagne van de P.R.D., waaraan ook de rechtse U.C.N. en extreem rechtse P.Q.D. deelnamen, om het volk ervan te overtuigen dat het zich van stemming moest onthouden, en ondanks het feit dat het regionale en geen nationale verkiezingen betrof, was de opkomst van de kiezers in vergelijking met die bij de presidentsverkiezingen van 1966 niet slecht (1 miljoen versus 1.3 miljoen).

Dit was meer nog dan de overwinningen van zovele van haar kandidaten, een motie van vertrouwen in de Partido Reformista.

Slechts in de hoofdstad scheen de P.R.D.-boycot werkelijk vruchten te hebben afgeworpen. Daar onthield circa 45% van het kiezerskorps zich van stemming. De P.R.-kandidaat, Guarionex LLUBERES, behaalde er een gemakkelijke overwinning, die niet eens zo erg verzwakt werd door de slechte opkomst der kiezers. Hij haalde ruim 65% van het aantal uitgebrachte stemmen, en zijn stemmenaantal was aanzienlijk hoger dan wat in 1966 op BALAGUER was uitgebracht. Het feit bovendien dat LLUBERES beschouwd werd als een zwakke kandidaat, duidt er wel op dat het gemeentebestuur van de P.R.D. in de afgelopen twee jaar niet in staat is geweest de aanhang van de partij aan zich te blijven binden. De druk waaronder het nationale bewind het oppositiebestuur van de hoofdstad heeft gezet, is hieraan uiteraard mede debet.

De grote verrassing van de verkiezingen werd genoemd de stemmenwinst van de P.R.S.C. In feite was deze winst helemaal niet verrassend. De grote nederlaag die de P.R.S.C. in 1966 leed was eerder verrassend. De partij had zich toen te zeer geïdentificeerd met Juan BOSCH. Nu kon zij de vruchten plukken van het alternatief dat zij de kiezers bood. Behaalde zij in 1966 nauwelijks 30.000 stemmen, dus nog geen 3% van het totaal, afgelopen maand verzamelden haar kandidaten (terwijl de P.R.S.C. niet eens in alle gemeenten meedong) ruim 12% van de uitgebrachte stemmen op zich. Als de P.R.D. uit deze verkiezingen geen lering trekt, dan worden de Christendemocraten zonder meer de

belangrijkste oppositiepartij in het land, wier kansen - door het persoonlijk karakter van het bewind van BALAGUER - in de komende jaren onbeperkt kunnen zijn.

De verkiezingsrede van BALAGUER

Op de vooravond van de gemeenteraadsverkiezingen hield president BALAGUER een rede, waarin hij de kiezers op het hart drukte hun stem uit te brengen. Hij besloot zijn rede aldus: - "Stemt vóór of tegen de regering. Maar stémt, opdat in dit land nimmermeer een explosie zoals die van 24 april of een staatsgreep zoals die van 25 september zal plaats vinden. Stemt, opdat elke vier jaar een gekozen president, goed of slecht, de wil van het volk en niet die van een bevoorrechte groep ten uitvoer zal brengen. Stemt, opdat de hamer van de rechter morgen niet zal worden vervangen door de laars van de militair of door de bevelen van volksleiders à l'improviste. Stemt morgen om Uw recht te bewaren in 1970 de man te kiezen in wiens handen U Uw eigen lot en dat van Uw kinderen zult willen leggen.

- Ik ben er zeker van dat wat ik hier vanavond gezegd heb, vele leden van mijn partij heeft teleurgesteld. De meesten hunner verwachtten van mij een enthousiaste oproep aan de aanhang van de partij om eensgezind naar de stembus te gaan en de overwinning te behalen. Edoch, ik heb mijn plicht gedaan door bij deze gelegenheid te spreken als president van alle Dominicanen. Uit dankbaarheid en plicht ben ik trouw verschuldigd aan de Partido Reformista, maar boven mijn trouw jegens de Partido Reformista moet ik die stellen welke ik aan het vaderland verschuldigd ben, en boven de trouw aan mijn politieke volgelingen staat de trouw, die ik aan het volk moet bewijzen".

De inhoud en de "timing" van deze redevoering heeft zonder twijfel ertoe bijgedragen dat vele kiezers die nog niet hadden besloten of zij wel of niet naar de stembus zouden gaan, de volgende dag hun stem uitbrachten. Men kan naar hun keuze gissen, maar het is een feit dat de rede buitengewoon goed werd ontvangen, en het is zeer wel mogelijk dat BALAGUER door zich boven de partijen te plaatsen, de best mogelijke propaganda heeft gemaakt voor zijn eigen partij.

NEDERLANDSE ANTILLEN

C.A.O.-onderhandelingen hotelwezen op Curaçao

Onder leiding van de buitengewone landsbemiddelaar, Mr. P.C. BEETSTRA werden afgelopen maand tussen de vakbond Horecaf en vertegenwoordigers van de Curaçaose hotels besprekingen gevoerd, die hopelijk zullen leiden tot arbeids-overeenkomsten in die bedrijfstak.

De voorgeschiedenis (zie M.O.-april 1968) stemde niet tot optimisme en de bond noch de direktie van het Hilton Hotel schenen gezegend te zijn met veel realiteitszin en savoir faire. Niettemin zat het er in dat de onderhandelingen tot een goed einde zouden komen, daar het alternatief voor beide partijen te pijnlijk zou zijn.

Halverwege de onderhandelingen liep de door de minister van sociale en economische zaken afgekondigde afkoelingsperiode af, en even leek het er op dat de afvloeiing van seizoenspersoneel door Hilton roet in het eten zou gooien. Een gelijksoortige afvloeiing van Sheraton personeel op Aruba verliep zonder moeilijkheden, maar de gemoederen waren op Curaçao zodanig verhit, dat het aanvankelijk niet mogelijk scheen deze afvloeiing los te zien van de onderhandelingen. Het oorspronkelijke plan van de Hilton-direktie om de stakingsdagen in april in mindering te brengen op het aantal vakantiedagen, waarop de ontslagen werknemers recht hadden, was een sprekend voorbeeld van Hilton's direktie om de arbeiders tegen zich in het harnas te jagen. Het standpunt van de direktie was wettelijk verantwoord, maar de "goodwill" die zij hiermee nog verder verspeelde was heel wat kostbaarder dan het luttele bedrag dat zij haar aandeelhouders dacht te kunnen besparen. De direktie zag er naderhand van af, maar het imago van onredelijkheid was al versterkt.

Steun van C.L.A.S.C. voor Horecaf

Na afloop van de C.L.A.S.C.-conferentie in Santo Domingo deden enkele officials van deze organisatie op doorreis Curaçao aan. De Venezolaan, Jaime Alonso QUINTERO MORENO, maakte van de gelegenheid gebruik zich op de hoogte te stellen van het conflict bij het hotelwezen en van de onderhandelingen betreffende een C.A.O.

Aanvankelijk had de Horecaf-bond middels een telegram aan de C.L.A.S.C. in

- 18 -

Venezuela nog getracht ook Ruben DARIO GONZALEZ op Curaçao te krijgen. Dat deze achteraf niet verscheen had voor de openbare orde op Curaçao wel zijn nut. Hij zou in Santo Domingo na **van het verzoek kennis te hebben genomen**, de mening ten beste hebben gegeven, dat het tijd werd de Antilliaanse regering eens de stuipen op het lijf te jagen. Ruben DARIO dacht hierbij aan een kleine demonstratie waarbij men enkele automobielen in brand zou kunnen steken.

Cubaanse vluchtelingen op Aruba

Vier Cubaanse vluchtelingen, die na vijf dagen op een zelfgemaakte vlot te hebben rondgedreven door de Peruviaanse marinetanker "Mollendo" uit de Caraïbische zee werden opgepikt, arriveerden aan boord van deze tanker op Aruba. De vluchtelingen wensten naar de Verenigde Staten uit te wijken. Hen zou zijn toegestaan in de Nederlandse Antillen achter te blijven, indien hun gezondheidstoestand zulks noodzakelijk maakte. Zij bleken de ontberingen echter redelijk wel te hebben doorstaan, en reisden met de "Mollendo" door naar Miami (Boca Grande).

De handel tussen Curaçao en Venezuela

Door de Venezolaanse consul-generaal, de heer Francisco LEIDENZ, werd bij zijn vertrek uit Maiquetía na een kort bezoek voor ruggespraak met zijn regering, aan de pers medegedeeld, dat Venezolanen, van wie maandelijks een 1500-tal Curaçao bezoekt, op dit eiland per jaar circa 40 miljoen bolivars achterlaten. De consul-generaal was anderzijds tevreden over de toename in de uitvoer van Venezolaanse produkten naar Curaçao. Deze bedroeg volgens LEIDENZ afgelopen jaar ongeveer 14 miljoen bolivars. De uitvoer van ruwe olie was hierbij kennelijk niet inbegrepen.